

پژوهشی در نقل به معنا و شرایط آن در روایات نبوی

روح الله صمدی^۱، علی حسین احتشامی^{۲*}.

۱- دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث، دانشکده ی علوم انسانی، گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان،

همدان، ایران. Email: rf.roohollah.samadi@gmail.com

۲- استادیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تویسرکان، تویسرکان، ایران. (مسئول مکاتبات)

Email: a.h.ehteshami.۴۷@gmail.com

چکیده

بحث نقل به معنا و یا نقل به الفاظ در حدیث، از جهتی یکی از مباحث قدیم در موضوع اعتبار حدیث است، و در آن زمان، برخی مخالف نقل به معنا بوده اند و آن را جایز نمی دانستند؛ و برخی موافق نقل به معنا بودند و با شرایطی نقل به معنا را جایز می دانستند.

جواز نقل به معنا مورد اجماع علمای شیعه است. اصل در روایات موجود، نقل به لفظ است، مگر اینکه خلاف آن ثابت شود. سیره صحابه در نقل حدیث، سیره عقلا، عسر و حرج در نقل به الفاظ از دلایل اجمالی جواز نقل به معناست. اهم شرایط نقل به معنا عبارتند از ۱. معانی روایات به طور کامل انتقال یابد. ۲. عبارات احادیث از رکالت لفظی در امان مانده و برخوردار از فصاحت ظاهری باشد. نویسنده در پی آن است که اثبات کند اکثر روایات موجود انعکاس عین الفاظ پیامبر(صلی الله علیه و سلم) و امام(علیه السلام) نیست، بلکه الفاظ اصحاب است. هدف دیگر، عرضه مسائل نقل به معناست: مانند ادله موافقان و مخالفان، شرایط نقل به معنا، نقل به معنا در دعا و... می باشد. روش این تحقیق توصیفی-تحلیلی با فن کتابخانه ای است.

کلمات کلیدی: نقل به معنا، نقل به مضمون، نقل به الفاظ، جواز و عدم جواز، آسیب شناسی روایات.

۱. مقدمه

مسئله نقل به معنا یکی از مهم ترین ویژگی هاست که موجب بروز مشکلاتی در فهم حدیث می شود. نقل به معنا همان گونه که از عنوان آن نیز بر می آید. به معنای نقل محتوا و مضمون یک روایت بدون جمود و تکیه ای خاص بر واژه ها و صورت های دستوری به کار رفته در آن توسط معصوم گوینده است. به عبارت دیگر نقل به معنا زمانی رخ می دهد که

* Corresponding author : استادیار گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تویسرکان (استاد راهنما، مسئول مکاتبات)

Email: a.h.ehteshami.۴۷@gmail.com